

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය

ඉහළ යන ස්වලතා සහ ඉදිරි සංවර්ධන අභියෝග

Population of Sri Lanka

Increasing Fertility and Challenges for Development

Population of Sri Lanka

Fertility Increase and Challenges for Development

ශ්‍රී ලංකා පවුල් සංවිධාන සංගමයේ අනුග්‍රහයෙනි

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය

ඉහළ යන සම්ප්‍රදායික සහ ඉදිරි සංවර්ධන අභියෝග

ඉන්ද්‍රලාල් ද සිල්වා

B. Dev. St. (Colombo),
Diploma in Population Studies (Bombay).
M. A. (Canberra), Ph. D. (Canberra)

ප්‍රජා විද්‍යාව පිලිබඳ ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය
පීඨාධිපති, ශාස්ත්‍ර පීඨය
කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය.

කථිෂ්ඨ ප්‍රකාශනයකි

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය

ඉහළ යන සඵලතාව සහ ඉදිරි සංවර්ධන අභියෝග

© ඉන්ද්‍රලාල් සිල්වා

ප්‍රථම මුද්‍රණය - 2010 ජූනි

සියලුම හිමිකම් ඇවිරිණි

කතෘ: ප්‍රකාශනයකි

පරිගණක අක්‍ෂර සංයෝජනය : චතුරි දිලංගා කුඹේදුර

කවර නිර්මාණය : තිස්ස ජයසේකර සහ මනෝජී තෙවරජපෙරුම

මුද්‍රණය : සමයවර්ධන

51, හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමි මාවත,

මරදාන, කොළඹ - 10

ISBN 978-955-52627-0-5

පිඳුම

යහපත් අනාගතයක් උදෙසා
අඳුරු සෙවණැලි මකා දමමින්
සිප්සතර හැදැරීමට මං පෙත් විවර කරදුන්
මගේ මවටත් සහ පියාටත්
මේ ගත
පිංඳි පිරිනමමි.

පටුන

පිටුව

පිඳුම
පෙරවදන
කතුවරයා ගැන
පටුන

2. ජන සංඛ්‍යා දත්ත මූලාශ්‍ර

- 2.1 හැඳින්වීම
- 2.2 දත්ත මූලාශ්‍ර
 - 2.2.1 ජන සංගණන
 - 2.2.1.1 වර්ෂ 2011 ජන හා නිවාස සංගණනය
 - 2.2.2 ජීව ලේඛන
 - 2.2.3 ජන ලේඛන
 - 2.2.4 නියැදි සමීක්ෂණ
 - 2.2.5 ජාත්‍යන්තර සංක්‍රමණ වාර්තා සහ අනෙකුත් වාර්තා

3. ශ්‍රී ලංකාවේ සඵලතා හා මර්ත්‍යතා දත්ත වාර්තා කිරීමේ ක්‍රමවේදය

- 3.1 හැඳින්වීම
- 3.2 පරිපාලන ව්‍යුහය
- 3.3 සඵලතා දත්ත වාර්තා කිරීම
 - 3.3.1 උප්පැන්නයක් ලියාපදිංචි කිරීමේ දී බලපැවැත්වෙන නීතිමය තත්ත්වය
- 3.4 මර්ත්‍යතා දත්ත වාර්තා කිරීම
 - 3.4.1 ශ්‍රී ලංකාවේ මරණයක් ලියාපදිංචි කිරීමේ දී බලපැවැත්වෙන නීතිමය තත්ත්වය
- 3.5 ශ්‍රී ලංකාවේ විවාහ පිළිබඳ දත්ත වාර්තා කිරීම

4. ජන සංඛ්‍යාවේ මූලිකාංග

- 4.1 හැඳින්වීම
- 4.2 ජන සංඛ්‍යා මූලකාංග
- 4.3 ජන සංඛ්‍යාවේ ප්‍රමාණය හා වර්ධනය
- 4.4 ජන සංඛ්‍යා සංයුතීන්
 - 4.4.1 ප්‍රමිතිරි සංයුතිය
 - 4.4.2 ප්‍රමිතිරි අනුපාතය
 - 4.4.2.1 සමස්ථ ප්‍රමිතිරි අනුපාතය
 - 4.4.2.2 උපතේදී ප්‍රමිතිරි අනුපාතය
 - 4.4.3 වයස් සංයුතිය
 - 4.4.4 ආගමික හා වාර්ගික සංයුතීන්
 - 4.4.5 විවාහ සංයුතිය
 - 4.4.6 අනෙකුත් ජන සංයුතීන්
- 4.5 ජන සංඛ්‍යාවේ ව්‍යාප්තිය

5. ප්‍රජා විද්‍යා සංක්‍රාන්තිය සහ සංරචක

- 5.1 හැඳින්වීම
- 5.2 ප්‍රජා විද්‍යා සංක්‍රාන්ති න්‍යාය
 - 5.2.1 ප්‍රජා විද්‍යා සංක්‍රාන්ති න්‍යාය සම්බන්ධ විවේචන
 - 5.2.2 ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජා විද්‍යා සංක්‍රාන්තිය
- 5.3 සඵලතාව
- 5.4 මානව ප්‍රජනනය
 - 5.4.1 සඵලතාව සහ අන්තර්ස්ථ විචල්‍යයන්
 - 5.4.2 සංසර්ග විචල්‍යය (අන්තර්ස්ථ විචල්‍යයන් 1-3)
 - 5.4.3 ලිංගික සබඳතාව තුළ සංසර්ගය (අන්තර්ස්ථ විචල්‍යයන් 5-6)
 - 5.4.4 සංග්‍රාහණ (පිළිසිඳ ගැනීම) විචල්‍යය (අන්තර්ස්ථ විචල්‍යයන් 7 සහ 9)
 - 5.4.5 උපන් පාලනය (අන්තර්ස්ථ විචල්‍යය 8)
 - 5.4.6 හුදුණ මරණ ඇතිවීම (අන්තර්ස්ථ විචල්‍යය 10-11)
- 5.5 මර්ත්‍යතාව
- 5.6 සංක්‍රමණය

6. ශ්‍රී ලංකා ජන සංඛ්‍යාවේ උපනති

- 6.1 හැඳින්වීම

- 6.2 මර්තයතා උපනතීන්
 - 6.2.1 ආයු අපේක්ෂාවේ සිදු වූ වෙනස්කම්
- 6.3 සඵලතා උපනතීන්
 - 6.3.1 මර්තයතාව සඵලතාව කෙරෙහි කළ බලපෑම
 - 6.3.2 සඵලතාව පහළ වැටීම හා ආසියානු අත්දැකීම්
 - 6.3.3 සඵලතාව පහත හෙළීමට රජය ගත් ක්‍රියාමාර්ග
- 6.4 සංක්‍රමණ උපනතීන්
 - 6.4.1 අභ්‍යන්තර සංක්‍රමණ
 - 6.4.2 ජන ප්‍රතිව්‍යාප්තිය
- 6.5 ජාත්‍යන්තර සංක්‍රමණ

8. ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළයන සඵලතාව

- 8.1 හැඳින්වීම
- 8.2 ආසියාවේ ඇතැම් රාජ්‍යයන්හි සඵලතාව හීනවීම
- 8.3 ආදේශක මට්ටම අහිඛවා සඵලතාව ඉහළයෑම
- 8.4 යෙෞවන සඵලතාව
- 8.5 සඵලතා ප්‍රභේදයන්
 - 8.5.1 පදිංචි ප්‍රදේශය අනුව
 - 8.5.2 අධ්‍යාපන මට්ටම අනුව
 - 8.5.3 ආදායම් මට්ටම අනුව
 - 8.5.5 දිස්ත්‍රික්ක පදනම අනුව

1

හැඳින්වීම Introduction

සමස්ත ශ්‍රී ලංකාවම ආවරණය වන පරිදි පැවැත් වූ 1871 ප්‍රථම ජාතික ජන සංගණනයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය මිලියන 2.4ක් ලෙස වාර්තා විය. එතැන් පටන් ජනගහන වර්ධනය ඇතැම් කාලවලදී ඉතා ශීඝ්‍රයෙන් ද ඇතැම් කාලවලදී මන්දගාමීව ද සිදු විය. 1871 ප්‍රථම සංගණනයට පසුව ශ්‍රී ලංකා ජනගහනය මුල්වරට දෙගුණ වීමක් පෙන්නුම් කරන්නේ ඉන් වසර 54කට පසුවයි. එනම් 1925 දීය. වර්ෂ 1971-1925 කාලය තුළ දී සැලකිය යුතු ජනගහන වර්ධනයක් සිදු නොවූවේ මර්ත්‍යතා හා සඵලතා මට්ටම් යන දෙකම ඉතා ඉහළ මට්ටමකින් උච්චාවචනය වෙමින් පැවති බැවිණි. මෙම අවධියේ දී ශ්‍රී ලංකාවප්‍රජා විද්‍යා සංක්‍රාන්තියේ පළමු අදියරෙහි පැවති බව ප්‍රජා විද්‍යාඥයින්ගේ පිළිගැනීමයි.

එහෙත් සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ සිදු වූ දියුණුවත් සමග ළදරු හා මාතෘ මරණ අනුපාතික ශීඝ්‍රයෙන් පහළ බසින්නට පටන් ගත් අතර, උපන් අනුපාතිකය සුපුරුදු ලෙසින්ම ඉතා ඉහළ අගයක් පෙන්වීය. මෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ "ජනගහන පිපිරුමක්" (Population Explotion) සිදු වී මෙකල ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය ඉතා ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වීමයි. මේ නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු

ජනගහනය දෙවන වර දෙගුණ වීම සඳහා ගත වූයේ අවුරුදු 35ක් වැනි කෙටි කාලයකි. ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රජා විද්‍යා සංක්‍රාන්තියෙහි දෙවන අදියරෙහි (ඉහළ උපත් අනුපාතික හා ශීඝ්‍රව පහළ බසින මරණ අනුපාතික) පැවති යුගයයි.

මෙසේ ජනගහනය ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වීම වලක්වා ගැනීමට පිළියමක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ එවක රජය තම ජනගහන ප්‍රතිපති කිසියම් වෙනසකට භාජනය කළ අතර ඒ සඳහා සඵලතාව පහළ දැමීම සඳහා මැදිහත්වීමේ අවශ්‍යතාව සඳහා ගැණුනි. රටෙහි සමාජ, ආර්ථික, අධ්‍යාපන හා සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ දැවැන්ත වර්ධනයත් සමග විවාහ වන සාමාන්‍ය වයස ඉහළ යාමත්, පවුල් සැලසුම් ක්‍රම පිළිබඳ දැනුම හා භාවිතය ඉහළ යාමත් නිසා සඵලතාව ද ශීඝ්‍රයෙන් පහළ බසින්නට විය. 01980 ගණන්වල පටන් ප්‍රේරිත ගබ්සාවට යොමු වන කාන්තාවන්ගේ ප්‍රතිශතය ද ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ ගිය අතර, සඵලතාව පහළ බැසීමට එමගින් කිසියම් දායකත්වයක් ලැබිණි. මේ නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය තෙවන වර දෙගුණවීම සඳහා වසර 43ක් ගත විය. එනම් 1960 දී මිලියන 9.6ක් වූ ජනගහනය මිලියන 19.2ක් වූයේ 2003 වසරේදීය. (De Silva, 2007)

රජයේ ජනගහන ප්‍රතිපත්තිය යටතේ ආදේශක සඵලතා මට්ටමට අවතීර්ණ වීමට ඉලක්ක ක තිබුණේ වසර 200 දී වුවත් 1994 වනවිට එම ඉලක්කය සපුරා ගැනීමට හැකි විය. ඉන් නොනැවතී සඵලතාව තව දුරටත් පහළ වැටුණු බව වසර 2000දී පැවැත් වූ ප්‍රජා විද්‍යා හා සෞඛ්‍ය සමීක්ෂණය සාක්ෂි දරයි. මෙම සමීක්ෂණයේ තොරතුරුවලට අනුව අප රටේ සඵලතාව 1995-2000 කාලයේදී ආදේශක සඵලතාවන්ටත් වඩා අඩු මට්ටමකට එනම් මුළු සඵලතාව 1.9ක් වැනි පහළ අගයක් ගත්තේය. මේ නිසා ළමා යැපුම් අනුපාතය (Child Dependency Ratio) පැහැදිලි ලෙසම පහළ වැටුණු අතර මෙය ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වර්ධනය සඳහා වඩාත් උචිත ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පසුබිමක් සැකසීය.

යුධමය ව්‍යාවරණයක් පැවතිය ද වැඩ කරන වයසේ ජන සංඛ්‍යාවට දැරීමට සිදු වූ යැපුම් බර බෙහෙවින් අඩු බැවින් ආර්ථික වෘද්ධියක් සඳහා (Economic take-off) වඩාත් හිතකර පරිසරයක් නිර්මාණය වෙමින් පැවතුණි. මේ නිසා ප්‍රජා විද්‍යාඥයන්ගේ මතය වූයේ 2001-2016 කාලයේ ශ්‍රී ලංකාවට වඩාත් ප්‍රබල ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකයක් (Demographic Bonus) ලැබෙනු ඇති බවයි (De Silva, 2007).

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහන ප්‍රක්ෂේපණ තොරතුරු යොදා ගනිමින් සකස් කරන ලද යැපුම් අනුපාත පරීක්ෂා කරන විට අවම යැපුම් අනුපාතය වාර්තා

වනුයේ වසර 2006 දීය. එය 54.6ක් වේ. එනම් වැඩ කරන වයසේ සෑම පුද්ගලයින් 100 දෙනෙකුටම (වයස අවුරුදු 15-59) රැක බලන්න අද යැපෙන්නන්ගේ (වයස අවුරුදු 15ට අඩු අවුරුදු 60+) සංඛ්‍යාව 54 දෙනෙකු විය. මෙම අගය වසර 2010 පමණ වනවිට 56 ක් වැනි අගයක් පත්වන අතර පසුව එය ක්‍රමක් ක්‍රමයෙන් ඉහළ නැංවේ.

ශ්‍රී ලංකාව ජනගහනය වියපත් වීමේ ගැටලුවට මුහුණ දෙමින් සිටිය ද මෙම කාල පරිච්ඡේදයේ එහි ප්‍රතිඵල වඩාත් තදින් ආර්ථිකයට නොදැනෙනු ඇතැයි උපකල්පනය කළ හැකි වූයේ ළමා යැපුම් අනුපාතිකය සැලකිය යුතු තරම් පහළ මට්ටමක පැවති බැවිනි. මේ නිසා ශ්‍රී ලංකාව වසර 2001-2016න් අතර කාලයේදී ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකයකට හිමිකම් කියනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරුණි.

එහෙත් කිසිවෙකුත් බලාපොරොත්තු නොවූ අයුරින් 2006-07 ප්‍රජා විද්‍යා හා සෞඛ්‍ය සම්‍යුක්තයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු සඵලතා අනුපාතිකය 2.3ක් ලෙස වාර්තා වූයේ සඵලතා බැස්මේ ප්‍රතිවිරුද්ධ දිශානතියක් සලකුණු කරමිනි. මෙහි විශේෂත්වය වන්නේ ආදේශක සඵලතාව මූලින්ම අත්පත් කරගත් දකුණු ආසියාවේ රට වන්නේ ශ්‍රී ලංකාව වීමයි. එමෙන්ම, ආදේශක මට්ටමටත් වඩා පහළ සඵලතා අනුපාතිකයක් වාර්තා කිරීමෙන් පසුව නැවතත් ආදේශක සඵලතාව අබිබවා යමින් ඊට වඩා වැඩි අගයක් වාර්තා කළ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින එකම රට ද ශ්‍රී ලංකාව වේ.

මෙම සඵලතා වර්ධනයේ අතුරු ප්‍රතිඵලය වන්නේ නැවතත් ළමා යැපුම් අනුපාතය වර්ධනය වීමත් ඒ සමගම මහලු යැපුම් අනුපාතයේ පීඩනය ද ඉසිලීමට සිදු වීමයි. මෙම සංසිද්ධියේ අවසාන ප්‍රතිඵලය ආර්ථික වෘද්ධියක් සඳහා ප්‍රශස්ත ලෙස සැකසී තිබූ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය ක්‍රමයෙන් විසැකි යාමට පටන් ගැනීමයි.

මෙම ග්‍රන්ථය සම්පාදනයෙහි මුඛ්‍ය පරමාර්ථය වන්නේ මෙම ප්‍රජා විද්‍යාත්මක ගැටලුව පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීම හා වගකිව යුත්තන්ගේ අවධානය ඒ කෙරෙහි යොමු කරවීමයි. ශ්‍රී ලංකාව හිමිකම් කියන මෙම ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය පිළිබඳ අදහස පුරෝකථනය කර ඇත්තේ මෙම සඵලතා ඉහළ යාමට පෙර බැවින් වර්ෂ 2003-2006 කාල පරිච්ඡේදයේ සිදු වී ඇති ඝණික සඵලතා වර්ධනය මෙම ගණනය කිරීම් වලට ඇතුළු වී නොමැත.

සඵලතා වර්ධනයත් සමග බාල යැපුම් අනුපාතය වැඩි වීමෙනුත්, වියපත් වීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ මහලු යැපුම් අනුපාතිකය වැඩි වීම තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම බලකායට දෙපසින්ම මිරිකෙමින්, යැපුම් බර තව දුරටත් දරා ගැනීමට සිදු වේ. මේ නිසා ඉතා ඉහළ ආර්ථික සංවර්ධනයක් අත්පත් කර

ගැනීමට ඉවහල් කර ගත හැකි ප්‍රජා විද්‍යා පාරිතෝෂිකයේ ශක්තිමත් භාවය දුර්වල වීමක් සිදු වීමට බොහෝ දුරට ඉඩකඩ පවතී. මෙහිදී අවදාරණය කළ යුතු වනුයේ වර්තමානයේ අප රටෙන් ගිලිහී යමින් පවතින්නේ ආර්ථික වර්ධනයට වඩාත්ම සුදුසු වූ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පරිසරයකි. එසේ නම් මේ අවස්ථාව මග නොහැර ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට නම් අප කුමක් කළ යුතු ද? ඒ සඳහා කළ හැකි සාර්ථකම ප්‍රතිකර්මය වන්නේ ආර්ථික සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය වේගවත් කිරීමයි.

මෙහිදී ශ්‍රම හමුදාව විශ්‍රම ගැන්වෙන වයස් සීමාව ඉහළ දැමීම තුළින් අප දැනට හිමිකම් කියන පාරිතෝෂිකය තවත් වසර ගණාවකින් දීර්ඝ කර ගැන්මේ හැකියාව ද අප සතුවේ. එසේම ආයෝජන වැඩි කිරීම, නව රැකියා උත්පාදනය, ඵලදායීතාව වැඩි කිරීම වැනි සංවර්ධන ක්‍රියා මාර්ග හරහා ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය විශාලී යාමට මත්තෙන් ආර්ථික වෘද්ධියක් අත්පත් කර ගැනීමට අවශ්‍ය සෑම පියවරයක්ම ගැනීමයි. මෙය වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාව සතු ප්‍රබලතම අභියෝගයකි.

මෑත කාලීනව ශීඝ්‍ර ආර්ථික දියුණුවක් ලැබූ ආසියාවේ “ව්‍යසුයන්” ලෙස විරුදාවලී ලත් සංගජ්ජුරුව, දකුණු කොරියාව, තායිවානය හා හොංකොං යන රටවල් ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂික සාර්ථකව උපයෝගීකර ගනිමින් ඉතා ඉහළ අගයක් අත්පත් කරගත් රටවල් සඳහා උදාහරණ වේ.

මෙම ග්‍රන්ථය මගින් අප රටේ ජන සංඛ්‍යාවේ විවිධ උපනති සහ ඒ උපනතිවලට බලපෑම් කරනු ලබන ප්‍රජා විද්‍යා සිරවක වන සඵලතා, මර්ත්‍යතා සහ සංක්‍රමණ පිළිබඳව පියවරෙන් පියවර සාකච්ඡා කෙරේ. එසේම අප රටේ අනාගත ජන සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකයත් එය අප රටේ ආර්ථික වෘද්ධියක් සඳහා ඉක්මනින් දායක කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයක් මෙහිදී දීර්ඝ ලෙස සවිස්තරව බඳුන් කර ඇත. එසේම ප්‍රජා විද්‍යාව පිළිබඳ මූලික අවබෝධයක් නොමැති පුද්ගලයින්ගේ අවබෝධය පිණිස අත්‍යවශ්‍ය ප්‍රජා විද්‍යාත්මක තොරතුරු හා සංකල්ප පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීමක් ද මෙමගින් ඉදිරිපත් කෙරේ.

දෙවන පරිච්ඡේදය මගින් ජන සංඛ්‍යා දත්ත පිළිබඳ විග්‍රහ කෙරෙන අතර මේ යටතේ ජන සංගණන, ජීව ලේඛන, ජන ලේඛන, නියැදි සමීක්ෂණ, ජාත්‍යන්තර සංක්‍රමණ, වාර්තා හා අනෙකුත් වාර්තා පිළිබඳ කෙටි විස්තරයක් දැක්වේ. විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ අවසන් වරට පවත්වා ඇති 2001 ජන හා නිවාස සංගණනය සහ වර්ෂ 2011 දී මුළු රටම ආවරණය වන ලෙස පැවැත්වීමට නියමිත ජන හා නිවාස සංගණනය පිළිබඳවත් මෙහිදී සාකච්ඡා කෙරේ.

එසේම මෙම පරිච්ඡේදයෙන් අප රටේ වර්තමාන ජීව ලේඛන දත්ත වාර්තා කිරීමේ ක්‍රම වේදය, එහි නෛතික තත්වය, සහ ජීව දත්තවල පවත්නා විවිධ ගැටළු පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක තොරතුරු ඇතුළත්ය.

සිව්වන පරිච්ඡේදය ජන සංඛ්‍යාවේ මූලිකාංග සඳහා වෙන් වෙයි. ශ්‍රී ලංකා ජන සංඛ්‍යාවේ ප්‍රමාණය, වර්ධනය, සංයුතිය හා ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ මෙහිදී විග්‍රහ කෙරේ. ශ්‍රී ලංකාවේ පුමිතිරි සංයුතිය, උපතේදී පුමිතිරි අනුපාතය හා සමස්ත පුමිතිරි අනුපාතය, ආගමික හා වාර්ගික විවෘත සංයුතිය, වැනි කරුණු මෙම පරිච්ඡේදයේදී වැඩි දුරටත් සාකච්ඡාවට භාජනය කෙරේ.

ප්‍රජා විද්‍යා සංක්‍රාන්තිය හා සංරචක පිළිබඳ විග්‍රහ කෙරෙනුයේ පස්වන පරිච්ඡේදයෙනි. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යා සංක්‍රාන්තිය පිළිබඳ මෙහිදී සවිස්තරාත්මකව කරුණු දක්වන අතර ප්‍රධාන ජනගහන සංරචක වන සඵලතාව, මර්ත්‍යතාව හා සංක්‍රමණ පිළිබඳව න්‍යායාත්මක හා ඒ සම්බන්ධ සංකල්පමය අදහස් ඉදිරිපත් කෙරේ.

හයවන පරිච්ඡේදය මගින් සාකච්ඡා කරනුයේ ශ්‍රී ලංකා ජන සංඛ්‍යාවේ මර්ත්‍යතා, සඵලතා හා සංක්‍රමණ උපනති පිළිබඳවයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ආයු අපේක්‍ෂාවේ සිදු වී ඇති වෙනස්වීම් පිළිබඳව ද මෙහිදී අවධානය යොමු කෙරේ. එසේම සංක්‍රමණ උපනති යටතේ මෑතකාලීන ශ්‍රී ලංකාවේ අභ්‍යන්තර හා ජාත්‍යන්තර සංක්‍රමණ රටාවන්ගේ වෙනස්කම් ද සවිස්තරාත්මකව හඳුන්වා දී ඇත.

රටක සඵලතාව වෙනස්වීම හඳුනා ගැනීමට භාවිතා කරනු ලබන විවිධ මිණුම් වේ. එම මිණුම් අතුරින් සාමාන්‍ය සඵලතා අනුපාතිකය (General Fertility Rate) පදනම් කර ගනිමින් ශ්‍රී ලංකාවේ සඵලතා වර්ධනය පිළිබඳ මූලික විශ්ලේෂණයක් හත් වැනි පරිච්ඡේදයෙහි අන්තර්ගතය. එය සවිස්තරව හා තාක්‍ෂණික විග්‍රහයකට වඩාත් සමීප වන ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාම නිලධාරී වසම් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ මට්ටමෙන් තොරතුරු ඉදිරිපත් කෙරේ.

අට වැනි පරිච්ඡේදයේ ශ්‍රී ලංකාවේ මෑත අතීතයේ වාර්තා වූ ඉහළ යන සඵලතාව පිළිබඳව විග්‍රහයක් ඉදිරිපත් කෙරෙන අතර, එම සඵලතා වර්ධනයෙහි ඇති සුවිශේෂත්වය පිළිබඳ කෙටි විග්‍රහයක් ද ඇතුළත්ය. මෙවැනි විග්‍රහයක් සඳහා බොහොමයක් විශ්ලේෂණයන් සඳහා පොදුමේ යොදා ගනු ලබන මුළු සඵලතා අනුපාතිකය ශ්‍රී ලංකාවේ නවතම සඵලතා සංක්‍රාන්තිය පැහැදිලි කිරීම සඳහා යොදා ගෙන ඇත.

නව සියවසේ සිදු වූ සඵලතා වර්ධනයට බලපෑ ප්‍රධාන සාධක

පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම නව වැනි පරිච්ඡේදයේ මූලික අරමුණයි. මෙහිදී අප රට ඉතා මෑතකාලීන විවාහ, පවුල් සැලසුම් හා ප්‍රේරිත ගබ්සා ප්‍රවණතාවයන් සාකච්ඡා කෙරේ. එසේම ශ්‍රී ලාංකීය කාන්තාවන්ගේ සඵලතා ආකල්ප හා රුචිකත්ව පිළිබඳවත් ඒවා ඔවුන්ගෙන් වාර්තා වන සපලතා අගයන්ට සාපේක්ෂ විචලනය වන ආකාශන් මෙහිදී සාකච්ඡා කෙරේ.

දහවන පරිච්ඡේදයෙන් අප රටේ සඵලතා වර්ධනයට බලපෑ අනෙකුත් සාධක වන සුනාමි ව්‍යාසනය, ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්ගික යුද්ධය, මාතෘ හා ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ දියුණුව හා වෙනත් සමාජ ආර්ථික සාධක පිළිබඳ පැහැදිලි කෙරේ.

එකොළොස් වැනි පරිච්ඡේදය යොමුව ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගත ජනගහන ප්‍රවණතා සහ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීම සඳහායි. මෙහිදී ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහන වයස් සංයුතියෙහි වෙනස් වීම්වලට ප්‍රතිචාරීව යැපුම් අනුපාතිකයේ සිදුවන වෙනස්කම් පිළිබඳව සාකච්ඡා කෙරේ. කඩිනම් ආර්ථික වෘද්ධියක් ළඟා කර ගැනීම වඩාත්ම පහසු කරවන ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය (Demographic Bonus) නැතහොත් අවස්ථා කවුළුව (Window of Oppertunity) පිළිබඳ අදහස් ඉදිරිපත් කෙරේ.

අවසාන පරිච්ඡේදය වන දොළොස් වැනි පරිච්ඡේදය වෙන්ව ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්තා වූ අනපේක්ෂිත සඵලතා වර්ධනය සහ සංවර්ධන අභියෝග සඳහාය. ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකයක් පැවති පමණින්ම කඩිනම් ආර්ථික වෘද්ධියක් අත්පත් කර ගැනීම අපේක්ෂා කළ නොහැක. දේශපාලන ස්ථාවරත්වයක් ඇති කිරීම, ඉතුරුම්, ආයෝජන හා රැකියා උත්පාදනය වැඩි කිරීම, දැනුම් ආර්ථිකය හා ඵලදායීතාව උපරිම කිරීම අත්‍යවශ්‍ය සාධක වේ.

පරිච්ඡේදන ග්‍රන්ථ

De Silva, W. I. (2007), *A Population Projection of Sri Lanka - For The New Millennium 2001-2101*, Institute for Health Policy, Colombo.

2

ජන සංඛ්‍යා දත්ත මූලාශ්‍ර Sources of Population Data

2.1 හැඳින්වීම (Introduction)

ඕනෑම විෂයක් විග්‍රහ කිරීමේ දී එම විෂයට අදාළ දත්ත හා ඒවා ලබා ගත හැකි මූලාශ්‍ර පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. විශේෂයෙන්ම ප්‍රජා විද්‍යාව හා ජන සංඛ්‍යා අධ්‍යයනය වැනි විෂයන් දත්ත මත පදනම් වූ විෂයන් වේ (Abeykoon, 1998). ජන සංඛ්‍යා දත්ත මූලාශ්‍ර නැතහොත් ප්‍රජා විද්‍යා දත්ත මූලාශ්‍ර මගින් ජන සංඛ්‍යාවේ ප්‍රමාණය, වර්ධනය, ව්‍යාප්තිය හා සංයුතිය පිළිබඳ තොරතුරු පමණක් නොව වෙනත් ප්‍රජා විද්‍යාත්මක, සමාජ, ආර්ථික, සංස්කෘතික හා සදාචාරාත්මක ක්ෂේත්‍රයන් පිළිබඳ තොරතුරු ද ලබාගත හැකිය (De Silva, 2007). මෙම තොරතුරු රටක සමාජ ආර්ථික සැලසුම් සකස් කිරීමෙහිලා ඉතා වැදගත් වේ.

කිසියම් රටක ප්‍රතිපත්ති, නීති, වැඩසටහන් හා ව්‍යාපෘතීන් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන්නේ එම රටෙහි ජනතාවගේ සුභසිද්ධිය වෙනුවෙනි. අවසාන

වගයෙන් සමස්ත රට තුළම ආර්ථික වෘද්ධියක් ඇති කර ඒ තුළින් ජනතාවගේ ජීවන තත්වය නගා සිටුවීම මේ සියලුම ප්‍රතිපත්තින්හි මූලික පරමාර්ථයයි. එබැවින් ජන සංඛ්‍යාවක සිදුවෙමින් පවතින වෙනස්කම් පිළිබඳව පුළුල් අවබෝධයකින් යුතුව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කළ යුතුය. එම අවබෝධය ලැබෙනුයේ ජන සංඛ්‍යා දත්ත මූලාශ්‍ර මගින් ලබා ගන්නා තොරතුරු අධ්‍යයනය කිරීම මගිනි. පොදුවේ ජාතික සංවර්ධනය පිළිබඳ සාපේක්ෂ ආකෘති ගොඩ නැගීමේ දී ආර්ථික, සමාජ හා සංස්කෘතික සැලසුම්කරුවා නැතහොත් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයාට ජනසංඛ්‍යා දත්ත මූලාශ්‍ර ප්‍රධාන අමුද්‍රව්‍යයකි.

ශ්‍රී ලංකාව වැනි බහු වාර්ගික, බහු ආගමික රටක මෙම ප්‍රතිපත්ති හා සැලසුම් සකස් කිරීමට පෙර ඉතා සුපරීක්ෂාකාරීව ඒ ඒ ජන කොටස්හි ප්‍රමාණය, වර්ධනය, සංයුතිය, ව්‍යාප්තිය ආදිය පිළිබඳවත්, ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවන් පිළිබඳවත් මනා අවබෝධයක් ලබා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. නැතහොත් එක් ජන වර්ගයක හෝ එක් ආගමික කණ්ඩායමක සුභසිද්ධිය වෙනුවෙන් පනවනු ලබන නීතියක් හෝ ප්‍රතිපත්තිමය තීන්දුවක් තවත් ජන වර්ගයක් කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපෑ හැකිය. එහි ප්‍රතිඵලය වන්නේ වාර්ගික හෝ ආගමික ගැටුම් නිර්මාණය වීමයි.

ලෝක ඉතිහාසයේ ඇතැම් අර්බුද, ගැටුම්, අභියෝග හා නොයෙකුත් මානව පීඩනයන් ව්‍යාප්ත වූයේ මිනිසා පිළිබඳ වූ පරිමාණ තත්වයන් නොදැන සිටීමේ වරදිනි. ජාති, කුල, ආගම් හා භාෂා යනාදියෙහි වූ විවිධ සංස්කෘතික අන්තරාකාරීතාවන් හා අවශ්‍යතා සහිත සමාජයක පොදු මානව සුභ සිද්ධිය වෙනුවෙන් සැලසුම් සැකසීමේ දී දත්ත මූලාශ්‍ර ඔස්සේ ලබා ගත හැකි අවබෝධය ඉතා වැදගත්ය. එ මගින් යම් ගැටුමකට සාධාරණ තත්වයක් ලබා දීම හෝ ඒ සඳහා වූ විකල්ප සෙවීම පහසු කරයි. ජන සංඛ්‍යා දත්ත මූලාශ්‍රයන්ගෙන් ලැබෙන තොරතුරු සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල ජාතික ප්‍රතිපත්ති හා සැලසුම් සකස් කිරීමට දායක කරගැනීමෙන් එම රටවල බාහිර හෝ අභ්‍යන්තර ගැටුම් වළක්වා ගැනීමට හැකියාවක් ඇත (De Silva, 2007).

2.2 දත්ත මූලාශ්‍ර (Sources of Data)

ජන සංඛ්‍යා දත්ත මූලාශ්‍ර අතුරින් වඩාත් ප්‍රචලිතව භාවිත වන ප්‍රභවය වනුයේ ජන සංගණනයයි. මීට අමතරව ජීව ලේඛන, ජන ලේඛන, නියැදි සමීක්ෂණ සහ වෙනත් ජනගහන සංඛ්‍යා වාර්තා භාවිත වේ (සටහන අංක 1).

සටහන අංක 1: ජන සංඛ්‍යා දත්ත මූලාශ්‍ර

මූලාශ්‍ර

- ජන සංගණන
- ජීව ලේඛන
- ජන ලේඛන
- නියැදි සමීක්ෂණ
- ජාත්‍යන්තර සංක්‍රමණ වර්තා සහ අනෙකුත් වාර්තා

2.2.1 ජන සංගණන (Population Censuses)

සෑම රජයක්ම තම රටේ ජීවත්වන ජන සංඛ්‍යාවේ ප්‍රමාණය, සංයුතිය, ව්‍යාප්තිය හා වර්ධනය පමණක් නොව සමාජීය හා ආර්ථික කටයුතු පිළිබඳව ද පුළුල් අවබෝධයක් ලබා ගැනීම තුළින් රටෙහි සංවර්ධන සැලසුම් මනාව සකස් කිරීමට ප්‍රයත්න දරයි. රටක සමස්ත ජනගහනය පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගත හැකි ඉතා සාර්ථකම ක්‍රමයක් වන්නේ ජන සංගණනයක් පැවැත්වීමයි (Lucas & Meyer, 1994). ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සංගණන පැවැත්වීමේ අධිකාරිය බලය ඇති ආයතනය ශ්‍රී ලංකා ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවයි (Department of Census and Statistics).

එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට අනුව ජන සංගණනයක් යනු “කිසියම් නිශ්චිත කාලයක් තුළ නිශ්චිත මායිම් නිර්ණය කරන ලද ප්‍රදේශයක සියලුම ජනතාව පිළිබඳ කරනු ලබන ගණනය කිරීමක් හා තොරතුරු ලබා ගැනීමකි.” ඒ අනුව ජන සංගණනයක ප්‍රධාන ලක්ෂණ 4ක් තිබිය යුතුය (United Nations, 1969).

I. පුද්ගලයන් වෙත වෙනම ගණනය කිරීම

එනම් වයස අවුරුදු 18ට වැඩි පුද්ගලයන් වෙත වෙනම ගෙන ඔවුන්ගේ තොරතුරු ලබා ගැනීමයි. මෙහිදී ගෘහ මූලිකයා පවුලේ අනෙකුත් සාමාජිකයින් වෙනුවෙන් පිළිතුරු දීමක් සිදු නොකරයි. ඒ ඒ පුද්ගලයා විසින්ම පිළිතුරු ලබා දිය යුතුය. වඩාත් නිවැරදි තොරතුරු ඉදිරිපත් කළ හැක්කේ තමා පිළිබඳ තොරතුරු තමා විසින්ම ලබා දීම තුළිනි. කිසියම් ආබාධිත තත්වයක් හේතුවෙන් පුද්ගලයකුගෙන් අදාළ තොරතුරු ලබාගත නොහැකි අවස්ථාවක දී පමණක් එම පුද්ගලයා වෙනුවෙන් ගෘහ මූලිකයාගෙන් තොරතුරු ලබාගත හැකිය.

II. නිශ්චිත මායිම් නියම කරන ලද ප්‍රදේශයක් තිබීම

පුද්ගලයින් උගත ආගණනය වීම (අඩුවෙන් ගණනය කිරීම) හා අධි ආගණනය වීම (වැඩියෙන් ගණනය කිරීම) හැකිතාක් අවම කිරීමට මෙමගින් හැකියාව ලැබේ.

උදා: සංගණනය පවත්වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ නම් සීමාවන් නියම කරන ලද ප්‍රදේශය ශ්‍රී ලංකාවේ දේශ සීමා මායිම් වේ. වෙනත් ලෙසකින් කිවහොත් ශ්‍රී ලංකාවේ භූමිය තුළ ජීවත්වන සමස්ත ජන සංඛ්‍යාවම ආවරණය කිරීමට ජන සංගණනය මගින් උත්සහ දරයි.

III. එකවර ගණන් ගැනීම

සෑම පුද්ගලයෙකුම එකම මොහොතක එකවර ගණන් ගැනීමක් සිදු කළ යුතුවේ. මේ නිසා සියලුම පුද්ගලයන් ගණනය කිරීම පහසු වන අතර නිරවද්‍යතාව ද වැඩිය.

IV. නිශ්චිත කාල සීමාවකට අනුව ගණන් ගැනීම

එක්සත් ජාතීන්ගේ නිර්දේශය වන්නේ සෑම සංගණනයක්ම 0 හෝ 1න් අවසන් වන වර්ෂවලදී පැවැත්විය යුතු බවයි (උදා: 1980, 1981, 2000, 2001). එවිට රට රටවල් අතර ප්‍රජා විද්‍යාත්මක, සමාජ හා ආර්ථික තොරතුරු සංසන්දනය කිරීම වඩාත් පහසු වේ.

සංගණනයක් මගින් තොරතුරු ලබා ගන්නේ කාලීනවය. මේ නිසා එය කාලීන දත්ත පද්ධතියක් (Stock Data) ලෙස හැඳින්වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම වරට ජාතික සංගණනයක් පවත්වා ඇත්තේ වර්ෂ 1871 දීය. වර්තමානයේ ජනසංඛ්‍යාව පිළිබඳ විග්‍රහ කිරීමේදී දත්ත භාවිත කළ හැකි ආසන්නතම සංගණනය වන්නේ 2001 ජන හා නිවාස සංගණනයයි. 2001 ජූලි මස 17 වැනිදින සවස 6 සිට මධ්‍යම රාත්‍රී 12 තෙක් මෙම සංගණනය පැවැත්විණි.

එහෙත් ලංකාවේ පැවති සිවිල් යුදමය තත්වය මත උතුරු නැගෙනහිර පළාත්වල සමහර දිස්ත්‍රික්ක ආවරණය කිරීමට මෙම සංගණනයේ දී නොහැකි විය. යාපනය, මුලතිව්, කිලිනොච්චි යන දිස්ත්‍රික්කවල ජනගහනය ආගණනය නොකළ අතර මන්නාරම, වවුනියාව, මඩකලපුව, ත්‍රිකුණාමලය යන දිස්ත්‍රික්කවල රජයේ පාලන ප්‍රදේශවල පමණක් ජනගහනය ගණනය කරන ලදී. අවසානයේ එල්.ටී.ටී.ඊ පාලන ප්‍රදේශවල සිටි ජනගහනය ද ඇස්තමේන්තු කිරීමෙන් පසුව ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් 2001

වසරේ ජූලි මස 17 දිනට ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය මිලියන 18.73ක් බව ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

වර්ෂ 2001 ජන සංගණනයෙන් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ නැවත ජන සංගණනයක් පැවැත්වෙන්නේ වර්ෂ 2011 දීය. ඒ සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කිරීම දැනටමත් ආරම්භ වී ඇත. දැනට ඉදිරිපත් කර ඇති ජනගහන ප්‍රක්ෂේපණවලට අනුව වර්ෂ 2011 දී ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය මිලියන 20.6 විය හැකිය (De Silva, 2007).

යම් රටක හෝ සමාජ ක්‍රමයක සමාජ සත්‍යතාව නොහොත් යථාර්ථය පිළිබඳ කාලීන වටිනාකමක් සංගණනයකින් ලබා දෙයි. බොහෝ විට රටක් සතු නිවැරදි සංඛ්‍යා ලේඛන සේම එම රට තුළ වාර්තා නොවන දත්තයන් ද පවතී.

2.2.1.1 වර්ෂ 2011 ජන හා නිවාස සංගණනය (Census of Population and Housing, 2011)

වර්ෂ 2011 ශ්‍රී ලංකාවේ ජන හා නිවාස සංගණනය එම වර්ෂයේ ජූලි මස දී පැවැත්වීමට දැනටම කටයුතු සම්පාදනය වෙමින් පවතී. වර්ෂ 2001 ජන සංගණනය මෙන් නොව වර්ෂ 2011 ජන සංගණනය මගින් මුළු රටම ආවරණය කෙරෙනු ඇත. 2011 ජන සංගණනයේ දී උතුරු නැගෙනහිර ඇතුළු දිවයින සම්පූර්ණයෙන්ම ආවරණය වේ.

මෙම සංගණනය ශ්‍රී ලංකාවේ 14 වන ජන හා නිවාස සංගණනය වේ. මුළු රටම ආවරණය වන පරිදි මෙවන් පූර්ණ ජන සංගණනයක් පැවැත්වෙන්නේ වසර 30කට පසුවය. ඒ අනුව අප රටේ සමස්ත ජන සංඛ්‍යාව පිළිබඳව වඩාත් විස්තරාත්මක සහ නිවැරදි තොරතුරු ලබා ගැනීමට අවකාශ ලැබෙනු ඇත. වර්ෂ 1981 ට පසුව මුළු රටම ආවරණය වන පරිදි පවත්වන ජන සංගණනය වර්ෂ 2011 දී පැවැත්වීමට නියමිත ජන සංගණනය වන බැවින් එය සමස්ත ශ්‍රී ලාංකිකයන්ටම ඉතා වැදගත් වේ.

2001 වර්ෂයේ ජන සංගණනය සමඟ සංසන්දනය කරන විට වර්ෂ 2011 දී පැවැත්වෙන ජන සංගණනයේ දී ජන සංඛ්‍යාව ගණන් ගැනීමේ ක්‍රමවේදය (Enumertion Method) වඩාත් නවීකරණය වනු ඇත. නිදසුනක් ලෙස වර්ෂ 2001 දී මෙන් මෙම ජන සංගණනයේ දී රාත්‍රියේ දී එළිමහන් ගණන් ගැනීමක් සිදු නොකිරීමට තීරණය කර ඇත. මෙම සංගණය සඳහා විමර්ශකයන් සහ අධීක්ෂකවරුන් 80,000 පමණ යොදවා ගනු ඇත. එක් විමර්ශකයෙකුට එක් සංගණන කාණ්ඩයක් (Census Block) ආවරණය කිරීමට සිදු වේ.

ජන සංගණන තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා ගණන් ගන්නා නිලධාරීන් (Enumerators) නිවාසවලට පැමිණීම සාමාන්‍ය ක්‍රමය වේ. එහෙත් ජනගහනයේ සමහර කොටස් එසේ ගණන් ගන්නා නිලධාරීන් තම නිවස තුළට ඇතුළු කර ගැනීමට අකමැත්තක් දැක් වූ බව වර්ෂ 2001 දී පැවැත්වූ ජන සංගණනයේ දී පැහැදිලි විය. මේ තත්වය විශේෂයෙන්ම කොළඹ මහ නගර සභා ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව දක්නට ලැබුණු බැවින් වර්ෂ 2011 ජන සංගණනයේ දී එවැනි ගෘහ ඒකක සහ පුද්ගලයින්ගේ තොරතුරු රැස් කර ගැනීම සඳහා අන්තර්ජාලය හරහා ප්‍රශ්නාවලියක් යොමු කිරීමට ද අපේක්ෂා කෙරේ.

ජන හා නිවාස සංගණන ප්‍රශ්නාවලියෙන් ලැබෙන තොරතුරු පරිගණක ගත කිරීමට සාමාන්‍යයෙන් ඉතා දිගු කාලයක් ගතවන බැවින් 2011 ජන සංගණනයේ දී සම්පූර්ණ කරන ලද ප්‍රශ්නාවලියක් පරිගණක ගතකිරීම සඳහා පරිලෝකන (Scanning) ක්‍රම භාවිත කෙරෙනු ඇත. මේ නිසා දත්තවල නිරවද්‍යභාවය ආරක්ෂා වන අතර ප්‍රතිඵල නිකුත් කිරීම ද කඩිනමින් කළ හැකි වනු ඇත.

2011 ජන හා නිවාස සංගණනයේ ප්‍රශ්නාවලිය මේ ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කරන අවස්ථාවේ දී සංශෝධන කෙරෙමින් පවති. රටේ අවශ්‍යතා හඳුනා ගනිමින් වඩාත් යෝග්‍ය තොරතුරු රැස් කර ගැනීමට මේ ප්‍රශ්නාවලිය යොදා ගනු ඇත. නිදසුනක් ලෙස මේ ජන සංගණනයේ දී ගෘහ කුටුම්භවල (Household) සාමාන්‍යයෙන් පදිංචි, නමුත් තාවකාලිකව විදේශගත වී ඇති පුද්ගලයින් පිළිබඳ තොරතුරු ද රැස් කෙරේ. මාස 6 කට අඩු කාලයක් සඳහා විදේශ ගත වී ඇති අය පිළිබඳව තොරතුරු විස්තරාත්මකව ලබා ගන්නා අතර මාස 6කට වඩා වැඩි කාලයකට විදේශ ගතවී ඇති අය පිළිබඳව මූලික තොරතුරු කිහිපයක් පමණක් (උදා: පදිංචි රට) ලබා ගැනේ.

වර්ෂ 2011 සංගණනයේ දී අප රටේ සියලුම ග්‍රාම නිලධාරී වසම්වල ජනතාව සඳහා ඇති ප්‍රජා පහසුකම් (Community Facilities) පිළිබඳව තොරතුරු රැස් කෙරේ. මෙහිදී විශේෂ ප්‍රශ්නාවලියක් සංගණනයට පෙර ග්‍රාම නිලධාරීන් ලවා සම්පූර්ණ කර ගැනීමට අදහස් කෙරේ. මෙම ප්‍රශ්නාවලියෙන් නිදසුනක් ලෙස එම ග්‍රාම නිලධාරී වසම් තුළ සංනිවේදන, ගමනාගමන, විදුලිබල, ජල පහසුකම් ආදියත් පෙරපාසල් සහ ඉතාම ආසන්න නගරය ආදී තොරතුරු ඇතුළත් වේ. මෙවැනි තොරතුරු ගෘහකුටුම්භ වලට අදාළ සංගණන ප්‍රශ්නාවලියෙන් රැස් කරනු නොලැබේ.

එබැවින් වර්ෂ 2011 දී ඒ ඒ ග්‍රාම නිලධාරී වසම්වල රැස් කෙරෙන තොරතුරු රටේ විවිධ සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ඉතා ප්‍රයෝජනවත් වේ. ඉදිරියේ දී ජන සංගණන සමග මෙවැනි තොරතුරු රැස් කිරීමේ ක්‍රියාදාමයන්

පවතී. මෙම ක්‍රමයේ ඇති වැදගත්කම අවබෝධ කරගෙන ඇති ඉන්දියාව සහ ඉන්දුනීසියාව බඳු රටවල් දැනටමත් සංගණන සඳහා එය යොදා ගෙන ඇත.

2.2.2 ජීව ලේඛන (Vital Registration)

ශ්‍රී ලංකාවේ ජීව තොරතුරු රැස් කිරීමේ අධිකාරීමය බලය ඇත්තේ රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුවටයි (Registrar General’s Department). උපත්, මරණ, විවාහ හා දික්කසාද ආදී ප්‍රධාන ජීව සිදුවීම් සම්බන්ධ දත්ත මෙමගින් රැස් කෙරේ. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට අනුව ජීව ලේඛනයක අනිවාර්ය ලක්ෂණ 4ක් දැකගත හැකිය. එනම් අනිවාර්ය ලේඛනගත කිරීම, රාජ්‍ය පාලනයක් සහිත මධ්‍යගත ආයතනයක් මගින් ලේඛන පාලනය කිරීම, තොරතුරු දැනුම් දෙන්නෙකු සිටීම හා එම තොරතුරු ලියාපදිංචි කිරීමට නිශ්චිත ස්ථානයක් තිබීම එම ලක්ෂණ හතරයි. මෙම දත්ත නිරන්තරව රැස් කරන බැවින් මේවා අඛණ්ඩ දත්ත (Flow Data) වේ.

වර්ෂ 1867 දී ලංකාවේ උපත්, මරණ හා විවාහ ලියාපදිංචි කිරීමේ ජීව ලේඛන ක්‍රමය ප්‍රථම වරට ආරම්භ විය. එහෙත් එම සිදුවීම් වාර්තා කිරීම අනිවාර්ය නොවූ බැවින් බොහෝ දෙනෙක් එම සිදුවීම් වාර්තා කිරීමට උනන්දු නොවූහ. මේ නිසා වර්ෂ 1895 හා 1897 දී නීති කෙටුම්පත් මගින් උපත්, මරණ හා විවාහ ලියාපදිංචි කිරීම අනිවාර්ය කළ අතර, ඒ සමඟ ජීව සිදුවීම් ලේඛනගත කිරීම අඛණ්ඩ ක්‍රියාදාමයක් බවට පත් විය. සාමාන්‍යයෙන් ලංකාවේ නීති පද්ධතියට අනුව මෙම ප්‍රධාන ජීව සිදුවීම් වාර්තා කිරීමට පුරවැසියන් බැඳී සිටින නමුත් ඇතැම් අවස්ථාවල දී සමහර පුරවැසියන් තම ජීව සිදුවීම් වාර්තා නොකරන අවස්ථා ද දැක ගත හැකිය.

වර්ෂ 1980 දී ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් කරන ලද සමීක්ෂණයට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ එවක සිදු වූ උපත්වලින් 98.8% සහ මරණවලින් 94.0%ක් ලියාපදිංචි කර ඇති බව පෙන්නුම් කෙරිණි. තවද බොහොමයක් දියුණු වෙමින් පවතින රටවල දත්තයක් වන මරණවලට හේතු වූ කරුණු ද ලංකාවේ ජීව ලේඛන ක්‍රමයේ දී එකතු කරනු ලැබේ. වර්ෂ 1983න් පසුව ලංකාවේ ජීව ලේඛන ක්‍රමය, විශේෂයෙන්ම මරණ ලියාපදිංචි කිරීම යම් ප්‍රමාණයකින් දුර්වල වී ඇත. ලංකාවේ සිවිල් යුද්ධය පැවති කලාපයේ හා ඒ ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල මෙම ගැටලුව තීව්‍ර විය. එසේම සමහර විවාහවීම් මෙන්ම දික්කසාදවීම් ද වාර්තා නොවන අවස්ථා ඇති අතර, සමහර පුද්ගලයෝ නීතිය ඉදිරියේ දික්කසාද නොවී වෙන්ව ජීවත්වීමේ අවස්ථාද වේ. කෙසේ වුවද සංවර්ධනය වෙමින් පවතින කලාපයේ හෝ

සාක් කලාපයේ අනෙක් රටවල් සමඟ සැසඳීමේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතා උසස් ජීව ලේඛන වාර්තා ක්‍රමයක් ස්ථාපිතව ඇති බැව් බොහෝ විද්වතුන්ගේ පිළිගැනීමයි.

උප්පැන්න සහතිකය, මරණ සහතිකය, විවාහ සහතිකය, දික්කසාද ලියැවිල්ල ආදිය පුද්ගලයෙකුගේ ජීවිතයේ විවිධ කාර්යන් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන බැවින් පුද්ගලයින් සිය ජීව සිදුවීම් වාර්තා කිරීම සඳහා වැඩි උනන්දුවක් දක්වයි. මේ නිසා වර්තමානයේ ලංකාවේ ජීව සිදුවීම් වාර්තා කිරීමේ ක්‍රමය ඉතා සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වේ. ඒ සඳහා රාජ්‍ය ආයතනික ව්‍යුහය විසින් වෙනම සොයා බැලීමක් හා මඟ පෙන්වීමක් සිදු කළ යුතුය. එමෙන්ම නිලධාරී යාන්ත්‍රණය ද දිරි ගැන්විය යුතුය.

2.2.3 ජන ලේඛන (Population Registers)

මෙය එක් එක් පුද්ගලයා පිළිබඳව වෙන වෙනම තොරතුරු එක් රැස් කරන ජන සංඛ්‍යාව පිළිබඳව විස්තරාත්මක සහ නවතම (latest) තොරතුරු ලබා ගත හැකි ඉතාම විශ්වසනීය හා කාර්යක්ෂම ක්‍රමයකි. මෙහිදී එක් එක් පුද්ගලයාගේ ජීවිතයේ ප්‍රධාන සියලුම ජීව සිදුවීම් වෙන වෙනම රැස් කෙරේ. එහෙත් මෙය ඉතා වියදම් අධික ක්‍රමයක් බැවින් ලංකාව වැනි දියුණු වෙමින් පවත්නා රටවලට මෙම ක්‍රමය පවත්වා ගෙන යාම අපහසුය. බොහෝ සංවර්ධිත රටවල් මෙම ක්‍රමය අනුගමනය කරන අතර, අවශ්‍ය ඕනෑම අවස්ථාවක දී ජනගහනය පිළිබඳව ක්‍ෂණිකව තොරතුරු ලබා ගත හැකි වීමද මෙහි ඇති සුවිශේෂී වාසියකි. නමුත් කාලයට සාපේක්ෂව ලෝකය විසින් ඉල්ලා සිටින තොරතුරු ජාලයට අපි මුහුණ දිය යුතු වන්නෙමු. ලෝකය, විද්‍යාව, තාක්ෂණය හා පර්යේෂණ යන ක්ෂේත්‍රවලින් ක්‍රමයෙන් පරිණත වන විට අපගේ නිර්ණායක හෝ මානයන් ද වෙනස් කළ යුතුමය.

2.2.4 නියැදි සමීක්ෂණ (Sample Surveys)

සාමාන්‍යයෙන් සංගණනයක් මගින් යම් විෂයක් හෝ පුද්ගල කණ්ඩායමක් සම්බන්ධව විස්තරාත්මක තොරතුරු ගැඹුරින් ලබා ගැනීම අපහසු කටයුත්තකි. ඊට අමතරව බොහෝ රටවල ජන සංගණනයක් පවත්වන්නේ දස වසරකට වරක් බැවින් අන්තර් සංගණන කාලයේදී ජන සංඛ්‍යාවේ තත්වය හඳුනා ගැනීම සඳහා කිසියම් ක්‍රමවේදයක් අවශ්‍ය වේ. මේ සඳහා නියැදි සමීක්ෂණ භාවිත කරයි (De Silva, 1992).

නියැදි සමීක්ෂණ මගින් ඉතා වැදගත් කාර්යන් දෙකක් ඉටු වේ.

එනම්, අනෙකුත් මූලාශ්‍ර මගින් හෙළි නොවන විස්තරාත්මක තොරතුරු ලබා ගත හැකි වීම හා සංගණන ඇතුළු අනෙකුත් මූලාශ්‍රවලින් ලබා ගත් තොරතුරුවල නිවැරදි බව තහවුරු කර ගත හැකි වීමයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පවත්වනු ලබන ප්‍රජා විද්‍යා හා සෞඛ්‍ය සමීක්ෂණ (Demographic and Health Surveys), ශ්‍රම බලකාය පිළිබඳ විශේෂ සමීක්ෂණ (Labour Force Surveys) ආදිය නියැදි භාවිත කිරීමෙන් සිදු කරනු ලබන සමීක්ෂණ වේ. සමාජ විද්‍යාත්මක විෂය ක්‍ෂේත්‍රයේ මිනිසුන්ගේ හැසිරීම, ක්‍රියාකාරකම්, වෙනස්කම් යනාදිය පමණක් නොව ඔවුන් හා සාපේක්‍ෂ වූ බාහිර තොරතුරු මෙන්ම අභ්‍යන්තර තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා ද නියැදි සමීක්ෂණ ප්‍රබල ලෙස භාවිත කරයි.

2.2.5 ජාත්‍යන්තර සංක්‍රමණ වාර්තා සහ අනෙකුත් වාර්තා (Reports of International Migration and Other Reports)

සාඵලායතාව හා මර්ත්‍යතාවට අමතරව ජන සංඛ්‍යාවේ ප්‍රමාණය, සංයුතිය හා ව්‍යාප්තිය වෙනස් කරනු ලබන අනෙක් ප්‍රධාන සංරචකය වන්නේ සංක්‍රමණයයි. විශේෂයෙන් කිසියම් රටක ජනසංඛ්‍යාව වෙනස් කිරීමෙහිලා ජාත්‍යන්තර සංක්‍රමණයේ ප්‍රමාණය ප්‍රබලව බලපායි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාත්‍යන්තර සංක්‍රමණ පිළිබඳ තොරතුරු ලබා දෙන ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය වන්නේ ආගමන හා විගමන දෙපාර්තමේන්තුවයි. මීට අමතරව විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශය මගින් ද විදේශ රැකියා සඳහා සංක්‍රමණය වන්නන් පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගත හැකිය (Sri Lanka Bureau of Foreign Employment, 2008). එහෙත් නැවත ලංකාවට පැමිණෙන සංක්‍රමණිකයන් පිළිබඳ තොරතුරු විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශය මගින් රැස් කරනු නොලැබේ. සැබවින්ම එය ද කාලෝචිතව කළ යුතුය. ශ්‍රම බලකාය, සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ගැටලු හෝ වෙනත් සුභ සාධන ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳව ජාතික වැදගත් කමින් යුතු තීරණ ගැනීමේ දී ලංකාවට පැමිණෙන සංක්‍රමණිකයන් පිළිබඳව ද දැනුවත්වීම වැදගත්ය.

ජාත්‍යන්තර සංක්‍රමණ වාර්තා මගින් යම් කාල සීමාවක් තුළ දී ලංකාවෙන් විදේශ රටවලට සංක්‍රමණය වූ ශ්‍රමිකයින් ප්‍රමාණය, බුද්ධිගලනය සම්බන්ධ තොරතුරු හා මෙරටට පැමිණෙන ආයෝජකයින් සම්බන්ධ තොරතුරු ලබා ගත හැකිවේ.

රජයේ සහ අනෙකුත් පිළිගත් ආයතන මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන වාර්තාවන් ද දත්ත ලබා දෙන මූලාශ්‍රයෝ වෙති. විශේෂයෙන් අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය, සමාජ සේවා, ගොවි හා ධීවර කටයුතු දෙපාර්තමේන්තු ඇතුළු

පුද්ගලයින් ලියාපදිංචි කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ප්‍රකාශ කරනු ලබන වාර්තා ඒ ඒ ප්‍රජාව සම්බන්ධ තොරතුරු රාශියක් ලබා දෙයි.

ජීව ලේඛන, ජන සංගණන, ජන ලේඛන, නියැදි සමීක්ෂණ ජාත්‍යන්තර සංක්‍රමණ වාර්තා හා අනෙකුත් වාර්තා ආදී දත්ත මූලාශ්‍ර ද්විතීයික දත්ත මූලාශ්‍ර (Secondary Sources of Data) ලෙස හැඳින්වේ. රටක සමාජ ආර්ථික, ප්‍රජා විද්‍යාත්මක හා දේශපාලනික තත්වයන් විශ්ලේෂණය කිරීමේදී මෙම ද්විතීයික දත්ත මූලාශ්‍ර අත්‍යවශ්‍ය වන අතර, එමගින් එ රටෙහි සංවර්ධිත තත්වය මනාව පිළිබිඹු කරනු ලබයි. මෙම මූලාශ්‍රවලින් එළි දැක්වෙන දත්ත විවිධ පර්යේෂණ කටයුතු උදෙසා බහුලව යොදා ගැනේ.

දත්ත මූලාශ්‍ර යනු යම් රටක් සතුව පවතින සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලනික, ආගමික, අධ්‍යාපනික, සදාචාරාත්මක හා පොදුවේ සංස්කෘතික යන විෂය ක්ෂේත්‍රයන්ගේ හරයයි. ග්‍රාමීය වශයෙන්, ප්‍රාදේශීය වශයෙන් හෝ ජාතික වශයෙන් සංවර්ධන ප්‍රවේශයන්ට රටක් මුහුණ දීමේ දී මෙන්ම ප්‍රතිපත්ති හා සැලසුම් සකස් කිරීමේ දී ද සමාජයේ යථා ස්වභාවය පිළිබඳ දැන සිටීම වැදගත් වේ.

පරිච්ඡේදන ග්‍රන්ථ

Abeykoon, A. T. P. L. (1998), *Population and Manpower Resources of Sri Lanka*, Natural Resources, Energy and Science Authority of Sri Lanka, Colombo.

De Silva, W. I. (2007), *A Population Projection of Sri Lanka - For The New Millennium 2001-2101*, Institute for Health Policy, Colombo.

De Silva, W. I. (1992), 'Response reliability of demographic data: A longitudinal study in Sri Lanka', *Journal of Biosocial Science*, 24(1):77-88.

Lucas, D. & Meyer, P. (1994), *Beginning Population Studies*, The Australian National University, Canberra.

Sri Lanka Bureau of Foreign Employment (2008), *Annual Statistical Report of Foreign Employment*, Colombo.

United Nations (1969), *Principle and Recommendations for the 1970 Housing censuses*, New York.

3

ශ්‍රී ලංකාවේ සඵලතා හා මර්ත්‍යතා දත්ත වාර්තා කිරීමේ ක්‍රමවේදය

Procedure for Registraion of Fertility and Mortality Data in Sri Lanka

3.1 හැඳින්වීම (Introduction)

ශ්‍රී ලංකාවේ සඵලතා හා මර්ත්‍යතා දත්ත රැස් කිරීමේ නිලලත් රාජ්‍ය ආයතනය වන්නේ 1867 වර්ෂයේ ස්ථාපිත කරන ලද ශ්‍රී ලංකා රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුවයි. යටත් විජිත සමයෙහි ශ්‍රී ලංකාව පාලනය කළ බ්‍රිතාන්‍ය ජාතිකයින් විසින් තම පරිපාලන කටයුතු වඩාත් විධිමත් කරනු පිණිස අභ්‍යන්තරික ජීව සිදුවීම් වාර්තා කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් ලෙස හඳුනා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව උපත් හා මරණ ලියාපදිංචි කිරීමේ පනත හඳුන්වා දුන් අතර 1897 වර්ෂයේ සිට එය අනිවාර්ය නීතියක් බවට පත් කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක වන්නේ 1951 අංක 17 දරණ උප්පැන්න හා මරණ ලියාපදිංචි කිරීමේ ආඥා පනතයි (ලංකාණ්ඩුවේ

මුද්‍රණාලය, 1952). උපත් හා මරණ පිළිබඳ දත්ත පමණක් නොව විවාහ, දික්කසාද, නිත්‍යනුකූල වෙන්වීම් ආදී ජීව සිදුවීම් වාර්තා කිරීමේ බලය ද ඇත්තේ රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුවටයි. සාමාන්‍යයෙන් මළ දරු උපත් වාර්තා කිරීම ද මෙම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදු වන්නකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජීව සිදු වීම් වාර්තා කරනු ලබන රාජ්‍ය ආයතනයේ ප්‍රධානියා වන්නේ රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල්වරයායි. මීට අමතරව ලියාපදිංචි කිරීමේ කටයුතු වඩාත් කාර්යක්ෂමව කරනු පිණිස සහකාර රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල්වරු කිහිප දෙනෙක් ද සේවය කරති.

3.2 පරිපාලන ව්‍යුහය (Administrative Structure)

සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම ආවරණය වන පරිදි දිස්ත්‍රික්ක මට්ටමින් උපත්, මරණ හා විවාහ ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා රෙජිස්ට්‍රාර්වරුන් පත්කර ඇති අතර ඔවුන් දිස්ත්‍රික් රෙජිස්ට්‍රාර් කාර්යාලවල සිට සිය රාජකාරී කටයුතු කරනු ලබයි. ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්කවල උපත්, මරණ හා විවාහ ලියාපදිංචි කිරීම් සම්බන්ධයෙන් සියලු බලතලත් උප්පැන්න, විවාහ හෝ මරණ සහතිකවල පිටපත් ලබාදීමේ බලතලත් ඔවුන් සතිය.

දිස්ත්‍රික්ක රෙජිස්ට්‍රාර්වරුන්ට අමතරව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ මට්ටමින් හා ග්‍රාමීය මට්ටමින් උපත්, විවාහ හා මරණ ලියාපදිංචි කිරීමේ රෙජිස්ට්‍රාර්වරු හා අතිරේක රෙජිස්ට්‍රාර්වරු විශාල සංඛ්‍යාවක් සේවය කරති. සාමාන්‍යයෙන් සෑම මසකම පස්වන දිනට ප්‍රථම අදාළ සංඛ්‍යාන වාර්තා ප්‍රදේශීය ලේකම්වරයාට බාර දීමට ඔවුහු බැඳී සිටිති. එම වාර්තාවන්හි නිරවද්‍යතාව පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වෙනම නිලධාරීන් පත්කර ඇති අතර සෑම විටම මෙම දත්තවල නිවැරදිතාවය උපරිමයෙන් තබා ගැනීම සෑම නිලධාරියෙකුගේම වගකීමකි.

වර්තමානයේ දී සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම ‘දත්ත පරිලෝකන මධ්‍යස්ථාන’ (Data Scanning Centers) පවතින අතර රෙජිස්ට්‍රාර්වරුන්ගෙන් ලබා ගන්නා උපත්, මරණ, මළදරු උපත් හා විවාහ වාර්තා මෙම මධ්‍යස්ථානවලදී ස්කෑන් කරනු ලබන අතර මාසිකව එම දත්ත රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුවේ ජීව සංඛ්‍යාති ඒකකයට (Vital Registration Unit) එවනු ලැබේ. එම ඒකකය උප අධ්‍යක්ෂකවරයෙකු ඇතුළු ජ්‍යෙෂ්ඨ සංඛ්‍යාලේඛනඥයින්ගෙන් හා සංඛ්‍යාන නිලධාරීන්ගෙන් ද කේත කිරීම් කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ලිපිකරුවන්ගෙන් ද සමන්විත වේ.

සියලු තොරතුරු අධීක්ෂණයෙන් හා නිවැරදි කිරීමෙන් අනතුරුව රෙජිස්ට්‍රාර් ජෙනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව වාර්ෂික වාර්තා නිකුත් කරනු ලබන්නේ රෙජිස්ට්‍රාර් ජෙනරාල්වරයාගේ අවසාන අනුමැතියෙන් පසුවයි.

3.3 සළකා දත්ත වාර්තා කිරීම (Reporting of Fertility Data)

ශ්‍රී ලංකාවේ සළකා (සජීවි උපත්) දත්ත වාර්තා කිරීමේ දී දරුවාගේ තොරතුරුවලට අමතරව මවගේ හා පියාගේ තොරතුරු ද රැස් කරනු ලැබේ. උපත ලියාපදිංචි කරනු ලබන දිස්ත්‍රික්කය, උපත ලියාපදිංචි කරනු ලබන අංකය, උපන් දිනය, ලිංගිකත්වය, ළදරුවාගේ බර, උපන් ස්ථානය, මවගේ උපන්දිනය හෝ නිවැරදි වයස, මවගේ නම, දෙමාපියන්ගේ විවාහක අවිවාහක බව, දරු උපත් පිළිවෙල (Live Birth Order), මවගේ ස්ථීර පදිංචිය හා දෙමාපියන්ගේ ජාතිකත්වයන් ආදී කරුණු සාමාන්‍යයෙන් උපත් වාර්තා කිරීමේදී සටහන් කෙරේ.

1953, 1967 හා 1980 යන වර්ෂවලදී ශ්‍රී ලංකාවේ උපත් හා මරණ ලියාපදිංචි කිරීමේ ක්‍රමවේදයෙහි ගුණාත්මකභාවය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පවත්වනු ලැබූ සමීක්ෂණ වල තොරතුරු සහ 2006-07 ප්‍රජා විද්‍යා හා සෞඛ්‍ය සමීක්ෂණයේ තොරතුරු පදනම් කර ගෙන අප රටේ උපත් ලියාපදිංචි කිරීමේ සම්පූර්ණතාවය ප්‍රස්තාර අංක 3.1 මගින් ඉදිරිපත් කර ඇත.

අනෙකුත් ආසියාතික රටවල් හා සැසඳීමේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතා දියුණු උපත් හා මරණ වාර්තා කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් පැවතියද තවමත් ශ්‍රී ලංකාවේ උපත් ලියාපදිංචිය 100%ක්ම සාර්ථක මට්ටමක නොපවතී. ප්‍රස්තාර අංක 3.1ට අනුව පෙනී යන්නේ 1953 වර්ෂයේ සිට ශ්‍රී ලංකාවේ උපත් ලියාපදිංචි කිරීමේ සාර්ථකත්වය ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වී ඇති නමුත් 2006-07 ප්‍රජා විද්‍යා හා සෞඛ්‍ය සමීක්ෂණයට අනුව එහි කිසියම් පසුබෑමක් සිදු වී ඇති බවයි (Department of Census & Statistics, 1984; 2009).

1980 වර්ෂයේ දී 98.8%ක් වූ උපත් වාර්තා කිරීමේ සාර්ථකත්වය 2006-07 වන විට 97.2% දක්වා පහළ බැස ඇත. වර්ෂ 2006-07 ප්‍රජා විද්‍යා සමීක්ෂණයේ දී රැස් කරගත් තොරතුරු වලට අනුව අප රටේ වයස අවුරුදු 05ට අඩු දරුවන් 100ක් ගතහොත් එම දරුවන්ගේ උපත් වලින් ලියාපදිංචි කර ඇත්තේ 97ක් පමණි. වෙනත් ආකාරයකින් පැවසුව හොත් මෙම දරුවන් 100 දෙනාගේ උපත් වලින් උපත් 3ක්ම වාර්තා නොවීම ශ්‍රී ලංකාවේ ජීව සිදුවීම් වාර්තා කිරීමේ ක්‍රමවේදය ආශ්‍රිතව පවතින ගැටලුකාරී බව විද්‍යාමාන කරයි.

1980 වර්ෂයේ පැවැත්වූ උපක්ෂේප මරණ දත්ත වාර්තා කිරීමේ ඇගයීමේ සමීක්ෂණයන්ට අනුව නාගරික අංශයේ උපක්ෂේප වාර්තා කිරීමේ සම්පූර්ණතාවය 98.6%ක් වූ අතර ග්‍රාමීය අංශයේ එම අගය 99.2%ක් විය. වතු අංශයේ ජීව සංඛ්‍යාත වාර්තා කිරීමේ සාර්ථකත්වය 93.6%ක් වූ නමුත් එය 1967 වර්ෂයේ 100%ක් වූ අගයට වඩා 6.4ක අඩු වීමකි. 1967 වර්ෂයේ 100%ක් වූ වතු අංශයේ උපක්ෂේප වාර්තා කිරීම මෙලෙස අඩු වීමට හේතුවක් වන්නේ වෙනම විමසා බැලිය යුත්තකි.

ප්‍රස්තාර අංක 3.1: ශ්‍රී ලංකාවේ උපක්ෂේප ලියාපදිංචි කිරීමේ සම්පූර්ණතාවය (%), 1953 සිට 2006-07

මූලාශ්‍ර: Department of Census & Statistics (1984; 2009).

2006-07 ප්‍රජා විද්‍යා හා සෞඛ්‍ය සමීක්ෂණ තුළින් රැස් කර ගත් තොරතුරු පදනම් කර ගෙන අප රටේ උපක්ෂේප ලියාපදිංචි කිරීමේ පූර්ණතාවය පිළිබඳ ඉතාමත් නූතන ප්‍රවණතාවයන් අධ්‍යයනයට අයත් වූ ළමුන්ගේ වයස, පුමිතිරි බව සහ පදිංචිය අනුව වගු අංක 3.2 මගින් ඉදිරිපත් කර ඇත. මෙම තොරතුරු විග්‍රහයේ දී අප අවධානය යොමු කළයුතු වැදගත් කරුණක් වන්නේ මෙම සමීක්ෂණය සඳහා උතුරු පළාතේ යාපනය, කිලිනොච්චිය, මන්නාරම, වවුනියාව සහ මුලතිව් යන දිස්ත්‍රික්ක පහ ඇතුළත් නොවූ බවය.